

עמנו ליכטנאק ויעובדז, אל-ים, גלייזן מס' 55 • קיץ תשס"ו • יולי 1976

יום אל ים

זדקוד על...

**הגרי
סממה**

עליה וקליטה

ב-1961 מעניקים לו מוסדות העליה פרס על פועלו: טיול עם אשתו למדינת ישראל. ב-1963 הוא מחסל את עניניו בטוניס ופולה ארצה. תשעה חודשים הוא יושב באולפן בנתניה כדי להשתלט על הלשון העברית שלא היתה כלל בפיו. אנשי המוסד לעליה מטפלים בו כל העת ודואגים לסידורו הכלכלי. מפגישים אותו עם גורמי ספנות שונים ומן האנשים שאתם הוא לוקח דברים מחברו. לו כי אם הוא מקבש לחיות ממשכורתו, פחות או יותר, כדאי לו להתעניין בעבודה ב-חברות ספנות פרטיות. ובאותם ימים ה-כוונה היא לחברת אל ים ולסומרפון. הוא נפגש עם אנשי שתי החברות הללו ומחליט לקבל את ההצעה לעבוד באל ים. את עבודתו הוא מתחיל במאי 1964, במחלקת המטענים, כעוזרו של מי שעמד אז בראשה הוא ברני און.

היו קשיים, היו בעיות, — נזכר היום הגרי סממה — הייתי עולה חדש. השפה העברית עדיין לא היתה שגורה בפי הישב. הייתי חייב להסתגל לאקלים הברי וכלכלי אחר, לשכוח את העמדה ה-בכירה לה הנעתי בגיל צעיר מאוד בטוניס ואת רמת השכר ממנה נהניתי שם. למעשה, הייתי צריך להתחיל הכל מ-התחלה ולפסל לי דרך תוך קשיי הבנת הלשון. אמנם, מרבית האנשים אתם עבדתי דיברו שפות זרות ולכאורה לא היו צריכות להיות לי בעיות קומוניקציה, אולם מר רקנאטי עמד על כך שהכל ידברו אתי עברית, על מנת שארכוש את השפה בזמן קצר ככל האפשר.

ב-1969, כשעזב ברני און את החברה, התמנה הגרי סממה במקומו כמנהל מדור מטענים. ב-1971 נשלח לניו-יורק לעבוד שם במשרד במגמה להרחיב את הידע המעשי בתחום חקירת אניות ותיפעולן. תוך כדי כך נרשם לקורסים שונים בתחום זה, שנערכו בשעות הערב. כששב מניו-יורק קיבל את תוארו הנוכחי: מנהל מחלקת תפעול מטענים.

לימוד והרחבת ידע

פרט לעבודתו מקדיש הגרי סממה מומנו ל"עסקנות" והוא נציג חברת אל ים בלשכת הספנות הישראלית, מכהן שם כנזכר כבוד. ועדיין הוא מוצא פנאי וכות ללמוד ולקדם את הידע שלו בתחום

לבוש המיד בהידור מאופק, כשפריטי הלבוש תואמים אלה לאלה. אדיב ובעל נימוסים. בדיבורו ניכר האינפוף הצרפתי האופייני. השם: הגרי סממה. הגיל: 37. התואר: מנהל מחלקת תיפעול מטענים במשרד אל ים בחיפה. התפקיד: מו"מ עם לקוחות בארץ, עריכת חוזים, פיקוח על הפעלה נכונה ומלאה של פרטי החוזים וכל המשתמע מכך, קשר עם האניות ומעורבות בלוח הפלגותיהן ובתוואי שיעשו.

נות ופעילותו הגוברת והולכת לעניני עליה. מכאן ואילך החל חי, "חיים כפרי לימי". חלק מן היממה הוקדש ללימודים וחלק לעבודה מחתרית במסגרת המוסד. לקראת סיום לימודיו החל עושה "סטאוו" בחברה מסחרית לספנות, שהיתה בבעלות צרפתית.

מסתיים את לימודיו ובהינתנו היתה כבר משפחתו בצרפת והוא היה אמור להצטרף אליה. אבל מה, מוסד" ביקשו ממנו להמתין עוד קמעה. בינתיים התחתן והתקבל לעבודה באותה חברת ספנות שאצלה עשה את ה"סטאוו".

תוך כדי כך החלו הצרפתים לצמצם את פעילות חברתם בטוניס ולהעביר את עסקיה לידו החברה הטונסית הלאומית לי עניני ספנות ונמלים. במסגרת זו מונה הגרי סממה, הבחור היהודי הצעיר, שעסק בחשאי גם בעניני עליה, ליועץ הנשיא של החברה הלאומית, שהיה כמוסבן מוסלמי. גורמים שונים ראו בעין לא יפה את בחירתו של הצעיר היהודי למשרה חשובה זו והוא עתיד היה להיתקבל בעוינות ואף באוימים מצד גורמים שונים בנמלים. כל אותה עת, כזכור, היה הגרי סממה פעיל גם במישור המחתרתי, דבר ש"הוסיף לו מתח על גבי מתח.

אין ספק, עבודה חשובה, מענינת, עם עין פקוחה על הנעשה בשוק הספנות, עם אצבע על הדופק, עם קשר ללקוחות והיבטים משפטיים-ימיים. אין ספק, עבדתי דה מגוונת מאוד ואל נכון גם מענינת. אבל לפני כן נתור אל השם. סממה. שם ידוע. מסגרתו מקיפה כמעט שבת שהיה ידוע בזמנו בצפונה של אפריקה. שורשיו בספרד. אחר כך היגרה לצפון אפריקה והתמקדה בטוניס. בסוף המאה ה-19 נודעו בני משפחת סממה כאנשי הכספים של הביי הטוניסאי. אחד מהם היה סבו של אביו של הגרי סממה שלנו. הוא נשא את תואר הכבוד קעיד, שהרי ענק בדרך כלל למוסלמים בלבד. כוח תוארו והשפעתו בתצר הביי הגן על העדה היהודית מפני פגעים ורדיפות.

בחברת הספנות הטונסית

עם סיום השלטון הצרפתי בטוניס, בי-אמצע שנות החמישים, היגרו מרבית יהודי המדינה לצרפת. רק חלק קטן מהם המשיך בדרכו לישראל. משפחתו של הגרי סממה נשארה עדיין בטוניס. עם סיום לימודיו בבית הספר התיכון, ב-1956, התחיל הגרי סממה ללמוד מינהל עסקים. באותה תקופה נפגש לראשונה עם אנשי "המוסד לעליה", שפעלו בי-צפון אפריקה ומכאן החלה זיקתו לצי-

חילוץ אדם בלב ים.

אחד מאנשי צוות האניה לקה בכאבים באיזור הבטן וקיבל טיפול ראשוני באניה אך ללא הועיל. מברק המבקש עצה רפואית נשלח למדיקו ובתשובה נתקבל מברק המציע להכניס לנמל הקרוב ביותר לשם הגשת עזרה רפואית לחולה.

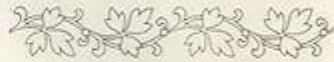
לאחר פחות מארבע שעות נראה המסוק כשהוא חג מעל האניה. סוכם על שיטת החילוץ ולאחר מכן נעמד המסוק מעל האניה כשזו האחרונה נוסעת במלוא המהירות. סל חילוץ הקשור לכבל פלדה הורד למחסן מס' 8 והחולה הוכנס לתוכו והורם לבטן המסוק. כל המבצע ארך כ־4 דקות ובוצע בדיקנות מופלאה של טייס המסוק. המסוק טס לבית החולים שבכף קנדי בו קיבל החולה את הטיפול המחאים והאניה המשיכה בדרכה לעבר נמל הבית.

הרטום האניה הופנה לעבר אותו נמל שהיה במרחק 22 שעות נסיעה. לאחר שנתברר שכאביו של איש הצוות גברו והפכו להיות כאבים חוקים נשלח מברק נוסף לשם בירור אפשרות חילוץ מהיר יותר. התשובה שנתקבלה הינה להפליג לעבר כף קנדי שבפלורידה כדי להיפגש בדרך עם מסוק חילוץ של משמר החופים האמריקאי (אשר אחראי על כל פעולה מסוג זה). האניה פנתה לעבר כף קנדי שבפלורידה ובו זמנית יצא מסוק משם לעבר האניה מרחק של 240 מיילים ימיים.

הספנות — החל מקורסים שנערכו בחסות אוניברסיטת חיפה וכלה בקורס לכלכלת נפט שנערך בחסות מכון הנפט הישראלי. הסקרנות הטבעית, הדחף להיות מעודכן ולהתקדם ואהבת הלימוד והרחבת הדעת הם המאפיינים בו כל העת להוסיף דעת ובשום פנים ואופן לא לשקוט על השמרים.

כמו כל יהודי „הגוף“ במדינת ישראל חייב גם הנרי סמטה בעבודת אשתו כדי לאזן את כלכלת הבית. היא משמשת, איפוא, כמזכירתו של מנהל חברת ספנות. לא אל ים, כמובן. אותו מנהל היה לפני שנים איש המוסד לעלייה ובאותה תקופה פעל בצפון אפריקה והיה, בין היתר, כ־ממונה על פעולותיו של הנרי סמטה. שבע רצון מעבודתו, ממעמדו? „בהחלט“ — קובע הנרי סמטה — אחרת לא הייתי יושב כאן“.

טיול אובדי החברה לאילת

המופתית בטויל ארוך וקשה זה — י. בלליס, אשר דאגנו ונסירוחו ורוחו הטובה לא פנו במשך הטיול התגלה שוב כאיש אשר אינו שוכח דבר דאג למתן שי לילדים וזאת לא בחינם כמובן אלא תמורת שיר או סיפור מפי כל ילד כשהוא מנצח על המעשה ולהנעת הצופים שרו וספרו בדיווח. כל הילדים קבלו את המתנות לשמחתם.

תל אביב, מכמורת חיפה. האנשים מת פורים עם חוויות נפלאות מהטיול המגובש החברתי ומתברר גם שכל אותם האנשים המוטרדים בבקיות שכר בעבודה קשה אשר לפעמים במשרדים נתקלים אחד בשני מבלי להחליף אפילו מילה פרט לעניני עבודה מתגלים כבני אדם נעימיים, שמחים, בעלי חוש הומור המסוגלים להנות בלב שלם. אין ספק שסוף שבוע ארוך וטיול זה הוסיפו רבות. כן ירבו. תודת כל משתתפי הטיול ניתנת בזה להנהלת החברה שאיפשרה ביצוע הטיול. למר י. בלליס שעשה מעל ומעבר לכל חובה להצלחתו וכמובן למדריך ישראל שבלעדיו הטיול היה נסיעה ותו לא.

מגדרון

מזל טוב ל...

- מוגנים הנרי — להולדת הבן
- אומסי חיים — להולדת הנכד
- קוריס ארינו — להולדת הבן
- מריקוביץ לאון — להולדת הבן
- מן אבו שלום — להולדת הבן
- סלמה ארוארד — להולדת הבן
- גלעד יורם — לנשואין
- גלעד מנחם — לנשואין
- מולטן מישל — לנשואין

לקבלת תעודות סמיכות ברכות ע"י

- טור מורים — חובל שלישי על אחת המיכליות
- הפט יובל — חובל שלישי על אחת המיכליות
- שקולניק אברהם — חובל שלישי על אחת המיכליות
- קליימן דוד — מכונאי שלישי על אחת המיכליות
- לוסטמן זאב — מכונאי רביעי על א/מ, "הרסיני"
- הפרטן אדוארד — מכונאי שלישי על א/מ, "הר-כרמל"

היתרים אלה הוצאו ע"י משרד התחבורה

- ששוני שלמה — חובל שלישי בפועל — א/מ, "הר-כרמל"
- ברנד צבי — מכונאי רביעי — א/מ, "הר-סיני"
- אוריאל ציון — מכונאי רביעי — א/מ, "הר-סיני"
- בן ארי חיים — מכונאי רביעי
- תחאקי יצחק — מכונאי רביעי
- סעדון דוד — חובל שלישי בפועל — א/מ, "הר-כרמל"
- לוגרי בייס כ"ג יורדי הסירה ברכות עם הצטרפותם לשרות החברה.

האניה שליוותה את רב חובלה.

זכורנו שכאשר חזרה אניתנו מהפלגה מקנדה לארץ דיברו הכל על רב החובל היוצא לחופשה וכמובן התענינו מי יהיה המחליף.

עקב הרוח הנעימה שנשבה באניה. הי עבודה דפקה, האנשים עבדו ברצון וגם בילו. אפילו טיולים לקאפרי ופוטפי היו. ומשם אל הים הגדול. אפילו האוקיינוס קיבל אותנו יפה. כבסטון-רוו' שהינו כ-12 יום וחורנו ארצה. גם בתורה חיך אלינו הים והמסיבה הגאה שעשינו בירכתיים הוסיפה למצב הרוח הכללי. כך עברה עלינו הפלגה ארוכה בתוויות והרגשה שגם רחוק מהבית, ללא המשפחות, אפשר למצוא שלווה, כאשר רב החובל עוזר לך בזאת.

ממש הוכינו בתדהמה כאשר עמדנו בארץ ונודע לנו שרב החובל כהן נהרג בתאונה. ותדהמה זו לא היתה העמדת פנים, אלא הרגשה כבדה של "למה?" וסימלי מאוד הדבר, שהפיקוד האחרון של דוד ז"ל היתה האניה "תל-אביב" והיא כאילו, "הרגישה", וליוותה אותנו בי דרכו האחרונה.

איש צוות

כאשר נודע כי המחליף הוא רב חובל דוד כהן, ספקו הכל כפיים. רק זה חסר, רב חובל מפקח מטעם החברה! זאת תהיה הפלגה קשה במיוחד, — אמרו — ועוד מדדוק באמצע, סוף העולם, השמים נופלים! והיו אף כאלה שאמרו, לא נכנסים עם ראש בריא למיטה חולה, והחליטו לקחת גלולת "ויברח", אולם היו גם כאלו שאמרו מפקח או לא — זוהי אניתנו, ביתנו. והללו לא הצטערו. כי הפלגה זו — הפלגה מס' 93 — תשאר אצל כולנו כאחת ההפלגות הנעימות ביותר באניה, "תל-אביב". ואחד הי "אשמים" העיקריים לדעתנו הוא רב הי חובל דוד כהן ז"ל. אותו רב חובל קפדן, "אכזר" ורציני הישרה מיד בבואו רוח נעימה באניה. ללא צעקות וגערות זרם הכל למישרין. האניה התליקה בעליות על פני המים הכחולים של "הבריכה" בדרכה למיבוק בנאפולי, שם שהינו כי עשרה ימים בתנאים לא נוחים, בחום כבד ולחות גבוהה. אולם כל זה לא הורגש

ביקור בתחנה המטאורולוגית.

בחול המועד פסח הוזמנו ימאים מכל חברות הספנות הישראליות עם בני משפחותיהם לתחנה המטאורולוגית בבית דגן. המומינים ביקשו להביע בכך הערכה לימאים על השתתפותם הערה בתצפיות מטאורולוגיות (O.B.S.). בדברי הפתיחה לקבלת הפנים אמר מר יהודה טוקטלי, מנהל התחנה, דברי הערכה תמים שהיו מופנים אל הימאים המשתתפים בקיום התצפיות. לדבריו, על אף היות הצי שלנו קטן יחסית, בקנה מידה בינלאומי, כמות התצפיות ואיכותן היא ברמה גבוהה ביותר.

שונים.

בסיום צפו הימאים ובני משפחותיהם בהפרכת בלון ה"מוריד" נתונים שונים מנגבהים שונים, הנתונים העיקריים מענין הפרכת הבלון היו, כמובן, תאטומים שבחבורה, אשר לא חסכו קריאות גיל והתפעלות.

משתתפי הסיוור נהנו ממנו, מה עוד שלאחר הסיוור הוזמנו ימאי אל ים על ידי נציגי החברה לארוחה מהנה במסעדה. דרך אגב: מוג האויר היה מקסים, בניגוד מוחלט לתחוות ששודרה בחדשות הבקר...

לאחר דברי הפתיחה חולקו תעודות הערכה אישיות לימאים שהצטיינו בתצפיות ובין מקבלי התעודות הללו בלט מספרם הרב יחסית של ימאי אל ים. לאחר טקס חלוקת התעודות הושמעה מפיו של מנהל מרכז החיווי, מר לוי, הרצאה על "החיווי בשרות הים" והיא כללה פרטים על אופן קבלת המידע מתחנות שונות, עיבוד הנתונים והשימוש בהם למטרות שונות.

בגמר ההרצאה נערך סיוור מודרך בי חדר קבלת המידע, בחדר ציור המפות ובמחלקה הטכנית, המכילה מכשירים

הרוסים שלנו

משכורות. אבל התגברתי, כמוכן, ובכלל, עיקר הקשיים הם בחוץ, בכל מה שקשור לתחום הקליטה. הלוואי שהעניינים בחוץ היו מסתדרים טוב כמו שהסתדרו לי בעבודה באלי"ם.

גם ה"בוס" היה מרוסיה

הצעיר בחבורת המיפנס הוא הוא דוד גלמן, בן 21, שעלה ארצה ממולדתו לפני כארבע שנים. הוא בא עם הוריו, שקיבלו דירה בעפולה. הוא עצמו נשלח לאולפן בקיבוץ גשר. שם שהה כחצי

את הענה הרוסית המתנגנת שומעים גם במשרדי אל ים בחיפה. שומעים גם על סיפוני האניות שלנו ובמרתפי המכוונות. עגה מיוחדת שאינך יכול לטעות בה. מדברים עברית, אבל המנגינה, המנגינה. בעצם, מנגינה די נעימה. מזכירה נשכחות, נוטעת תקוות. שאולי נשמע כמותה ועוד ועוד.

חודש הודיעו לי שלגבי נגמרה תקופת הנסיון ואני מתקבלת לעבודה קבועה. כמוכן שהיו לי קשיי הסתגלות, בעיקר בגלל השפות הנחוצות בעבודתי — עברית ואנגלית. היה לי גם קושי מקצועי, שכן בחו"ל היה תחום עבודתי כלכלי יותר ואילו כאן אני עובדת בתחום ה-

אתה שואל מישהו ממחלקת הצוות: נו, איך הם הרוסים שלנו. התשובה: הלוואי והיו לנו עוד כמותם.

לבד מן הדרוגים, סמדרך העניינים הם מתחלפים, באים ונעלמים ושוב חוזרים, עובדים כיום על אניות אל ים ששה קציני ים יוצאי רוסיה. שתי נשים עובדות במשרד, במחלקת החשבונות. קיים בין הרוסים קשר של אחווה, הגם שלא הכירו אלה את אלה לפני שנפגשו ב" מסגרת אל ים. הם יודעים אחד על רעהו, מוצאים, כמוכן, שפה משותפת, עוזרים אחד לשני.

לאחרונה יזמה מחלקת הצוות מיפנס לשעה עם אלה מבין הקצינים עולי רוסיה המצויים בחוץ. סתם שבת אחים גם יחד סביב כוסית משקה וארוחת דגים, על חוף בת גלים. אל המיפנס וזמנה, כמוכן, גם העובדת במשרד בחיפה — אמה.

לנו היתה זו הודמנות לתהות מעט על קנקנם, לשמוע מי הם, מה עשו בעבר וכיצד באו לחברת אל ים.

קשיי הקליטה — בחוץ

ראשית ניפנה אל האשה שבחבורה אמה איופקי, שהגיעה ארצה מקישינוב לפני שלוש שנים.

ברוסיה עבדתי כמנהלת חשבונות בבית חרושת. ארצה הגעתי לבד. הוכנסתי לאולפן בקיבוץ רמת השופט. לא ידעתי מלה אחת עברית כשבאתי לשם. אחר כך עברתי גם מעין קורס הסבה להנהלת חשבונות, שנמשך כחצי שנה, לאחר שכן שלחו אותי מליסכת האקדמיים עם עוד כמה עולים מרוסיה בעלי אותו מקצוע. המטרה היתה לראיון אותנו ולבחור מתוכנו את מי שנראה להם. קיבל אותנו לראיון אליהו ברכה. לאחר הראיון הלכתי הביתה. כעבור שבוע קיבלתי מכתב מהחברה שמקבלים אותי לנסיון, התחלתי לעבוד. כעבור

א/ת "תל-אביב" הפלגה 97

הפלגה 97 התחילה ב-3 למרץ 1976 בשעה 20:30 לפנות ערב. אולם למעשה התחילה עם חלוף רבי החובלים ב-25.2, ר/ח אלי ירד מהאניה לאחר תקופה של כחצי שנה ופיקוד ראשון ב"תל-אביב", הוא עבר עם הצוות חוויות רבות וביניהם הנלגה 95 ההפלגה הקרה או "תקופת הקרחונים" כמו שמכנים אותה ותיקי "תל אביב" — ההפלגה לקנדה. הצוות אהב את רב החובל הצעיר. ולנביו, ביום שאלי ירד מהאניה נגמרה תקופה ועתה ניצבה לפניו תקופה חדשה. מי יהיה המחליף? שאלה זו ניסרה בחלל האניה בכל מקום ובכל פינה. יודעי דבר ותיקי "תל-אביב" אמרו בפסקנות, "בעל האניה חוזר" ושב, "תל-אביב" אומרים, "בעל האניה" כולם יודעים מיהוא.

שיום והנבואות נדחקות הצידה והשאלות המתעופפות בחלל האניה כמה זמן נעימוד? מה עם המכס? משמך הגבול עדיין משתולל? ואכן הפעם שפר גורלה של ה"תל-אביב" והיא נשארה יותר מה"רגיל, הפיקוד הותלף, קפטן טמיר קיבל את האניה. זמן ההפלגה התקרב, מספר השורגג הלך ופחת כאשר הותיקים חוזרים. ב-3 למרץ היתה האניה מצוותת ומוכנה להרפתקאה נוספת במרחבי הים. ותיקי האניה מרוכזים בקבינה של בני שקפת מהביל בידיהם, כמובן עם "הלי" אחרת זה לא הולך. בני הוא המומחה לקפה למי שעדיין לא יודע חוץ מזה במקרה הוא גם התשמלאי. השיתה נסבה בחשיבות, על החדשים בצוות וכמובן מי הנוסעים? יש שמועות על איזה התיכות, והעינים בורקות אבל הראשון מרגיע. בסה"כ איזה עורך דין צעיר בשם בן ארי החתיכה הצמודה אליו נשארת, לא מפד ליגה. באין מול ממשכה השיתה על הא ועל דא.

יום ההפלגה! רעש תנועה ומהומה, סוכנים, אספקה אחרונה. מבקשי סיגנויות למיניהם וכאלו לא חסר! חברות, נשים וילדים נפרדים מיקיריהם ואו מופיעים קושלביץ וטומי בחיקיהם השחורים. זה הסיטן הברור שאכן מפליגים.

חיל ורעדה אחוז ככולם והמלה, "יורד מהאניה" נשמעת יותר ויותר. אולם הפעם, רדיו גלי" טעה. ולפני ההגעה מתבשר הצוות בסודי סודות כמובן ר/ח טמיר יקבל האניה. ומיד בפנטריס' הסיפורים קולחים וזאבי הים הותיקים: חכו חכו תראו את טמיר, השטן בכבודו ובעצמו עם הסוס השחור! איזה סוס ואיזה שטן? תומכים החדשים שטמיר בשבילם הוא נעלם עדיין, ואו בגאות ותיקים מספרים על טמיר ודן הגדול, טמיר המכונה בפי כל (כאשר הוא לא שומע), "טקס" מלווה בכלב דני גדול ושחור, אשר ה"סי טיים" שלו מספיק לקורס קפטנים, הוא לא התקבל לקורס, כך אומרים כי הוא לא ידע אנגלית. ומה זה כלב? הוא לא מותר על שום קולנוע. תשימו בחדר בידור כורסה מיוחדת ובאמצע, ולשלישי תודיעו להכין לו תגורת הצלה וכמובן מקום בסירה. ובעוד כולם מדמיינים איזה היה נוראית היא דן הגדול, מסבירים המומי חים שדן הוא נשמה טובה. הוא כל כך טוב עד שהוא מוכן להחליף מלה במש"מרת, ובסך הכל הוא תורם לאיירה ב"אניה. כך קולחת לה השיתה סביב דן הגדול, עד אשר הבא לשיתה חושב ש"איזה קפטן בשם דן הגדול מגיע לאניה. חיפה באופק! ואז כל השיחות הניהו"

שנה. לאחר מכן למד חרטות ומסגרות בבית ספר מקצועי בחיפה ומיד עם סיום לימודיו הופנה לחברת אל ים, שקיבלה אותו כקדט מכונות. בסוף 1973 עלה על "הריכמל".

"קצין המכונות הראשי היה מלינוב. גם כן עלה מרוסיה, אבל לפני הרבה מאוד שנים. כמובן שהיה לו יחס מיוחד אלי ואל עוד בחור מרוסיה שעלה לאניה יחד אתי. הוא קיבל אותנו בחביבות רבה ודאג שנגיש טוב, שלא יהיו בעיות מיוחדות. משום כך היחה הקליטה על האניה קלה יחסית. חוץ מזה שרתנו על האניה כמה ימאים יגוסלביים והיתה לנו אתם פחות או יותר שפה משותפת."

לאחר זמן מה ירד מהאניה כדי למלא את חובתו לצה"ל. הוא עבר קורס טירונות ושב ליס, הפעם לאניה, "ערד". לאחר מכן ירד לעכו כדי, "לעלות" על מסלול הלימודים והקידום. כשסיים את הקורס בעכו ולאחר חודש הפלגה בים הוסמך כקצין מכונות רביעי.

"בעיות? אין שום בעיות! — קובע דוד גלמן בחיוך כמעט מבוויש — הכל בסדר גמור."

מנהגים מכונות וטרקטורים

השקט והמתן ביותר בקרב חברות קציני הים הוו הוא איסק לגר, גבר בעל גוף מלא ושפם שחור מתעקל, המתקרב לשנתו ה-28. איסק לגר הוא מנהגים מכונות וטרקטורים במקורו. ארצה עלה בסוף 1973 מעיר מולדתו צירנוביץ. אתו באו אשתו ובתו. בעוד הוא מפליג בים, עובדת אשתו במוסד לביטוח לאומי. "בזמן שהייתי באולפן, השפיעו עלי שאעבור קורס הסבה למכונות ים. הסי"מתי. עברתי את הקורס בחברת "צוסי". אחר כך עברתי קורס הסבה בטכניון. נגישתי לבחינות והצלחתי. העבירו אותנו לראיונות בחברות הספנות השונות. אני הגעתי לאלים. זה היה ביוני 1975. העלו אותי על טיכלית בתור קצין מכונות שלישי. שרתני על המיכליות תשעה חודשים ועכשיו, עם סיום התופשה, שוב אתור לשם. בשתי האניות בהן שרתתי היה לי מול לפגוש צוות טוב וחבריה נחמדים. זה, כמובן, הקל על הקליטה שלי. כמובן שאין זה קל להעדר מן הבית לתקופות ארוכות. בפרט בתקופת היותך עולה חדש. אבל מסתדרים. בינתיים אני שבע רצון. לטווח הנראה לעין אני ממ"

וה, תל-אביב" ניתקת מהרצף שהרטיב
מה מערבה. הפלגה 97 התחילה, הרטומה
של ה, תל-אביב" מפלה את המים הרוגי
עם בעצמה, אורותיה של חיפה נעלמים
במהירות באופק והשקט שורה על האניה.
הלילה הראשון כולם מסתגרים בתאיהם
מתארגנים ואומרים כח לקראת המחר. בי
לילה השני יוצאים עכברי הים מחוריהם.
מתודעים זה לזה, ישנם הרבה חרשים הי'
פעם שהבולט בהם הוא גרשון האלוטון
הקיבוצניק משדות ים. אחרי הכל זהו הקרי'
בוצניק הראשון על סיפון ה, תל-אביב",
מה אלפים שנה. ואכן העתון שהוא
עורך בלוית עיורים מלא תוכן והומור
ייקר, עיתון כזה רק בקיבוצים תמצא.
סוכנים יהיו האלוטונים שיבואו אחריו
הם לא רגילים לסטנדרט כל כך גבוה. הים
השקט תורם לאוירה נוחה באניה. עם
בוקר מחסני האניה נפתחו וכן אבו ואני'
שיו עטו כובעים רעבים על אנשי המ'
כונה ירדו ל, השכט ימי הבינים" שבי'
ראשם אבי המכונה, פרוקי ותיק מכונאי
תל-אביב". כשאבי לא הונק את המטה,
אין מכונאי הרוץ ממנו, הצרה שהוא יותר
הונק" את המטה.
אדי נראה בכל מקום שידיו עמוסות
סדינים צהורים, מגבות וכמובן כספות
גומי על ידיו, את זה לעולם לא ישתכ'
(סטריילי). מי שלא מכיר את אדי, בנוסף
לתפקידו כמלצר קבינות הוא נמצא בי'
אניה בתקן של רמקול נידד. קולו האדיר
נשמע בכל מולה של ה, תל-אביב" של'
נסיעה 97 התקינו אמפלידן חדש.
לאחר 36 שעות הפלגה יכשה באופק!
כרתים! אנו תורשים את המים בדרוסו
של האי וחולפים על פני, איזן" שכיה אל
בשם קלימנס, אולי לגבי ה, תל-אביב"
זהו שם דבר! ותיקי, תל-אביב" מסתכ'
ליים בהנאה על האי הקטנטן ונוכרים בי'
תדלוק המפורסם בספטמבר, לא הלילה
בגלל בעיות תדלוק, הבעיה הייתה שלל
הנערות הנחמדות שרצחו במימיו הוכים,
וחורי משקפות הרקיעו שהקים, ואנשי
הסיפון לא היו זקוקים ל-S. Pay. אפילו
מלכת חוף נבחרה או, ולעדויות הצוות
היתה בלונדינית אמיתית והמבין מבין.
מול שהתחככות הערומות התלבשו, ו'
אפשר היה להמשיך בתדלוק. אולם קלי'
למנס שיכת להיסטוריה ואנו חולפים על
פני כרתים שסובל קצף רחב ולבן
נשאר מאחורינו והנה אנו בים היווני, קף
פיסרו, ואנו תורשים לאורכה של ארץ

המאפיה" הלו היא סיציליה, קף גטה
ואנו גולשים לצואר הבקבוק של הים הי'
תיכון הלו הוא גיברלטר או גאבל אל
טרוק בשמה העתיק. גיברלטר היא מעין
מוסת תדירויות לגבי ה, תל-אביב" כאשר
עוזבים אותו בדרך לאטלנטיק התדירות
כמעט באפס אולם כאשר הוזרים גיברל'
טר היא קרן אור ממש כבר בבית. הפעם
חולפים על פני המיצר ביום שטוף שמש
נאה, כאשר הגשר עמוס במסתכלים לי'
עבר המיצר. אירופה פוינט, טריפה, טר'
פלגר ואנו באטלנטי.
לא צריך להיות חכם בנוט כדי לדעת
שאתה באטלנטי, מספיקים טלטולי הי'
רולונג" והכל נוסע בתאים. יצאנו מה'
בריקה" לים הגדול. לטירונים, ותמיד יש
כאלו, מסבירים איך ישנים ברולונג. הי'
עורך דין בן ארי עיניו יוצאות מחוריהן
ואוניו דרוכות, הוא ניסה את כל צוי'
רות השכיבה בניצב, לרוחב האניה, לי'
אורכה ובצורת צלב. בהגיענו לאמריקה
אמר שמצא את הפתרון, לטוס במ'
טוס!!! והתיקים אומרים שכדאי לקחת
את דברן משכורות הימאים הי"כ עקיבא
נוף באניה בתקן של מטוטלת. מענין מה
יגיד לאחר מכן על תנאי הימאים!
עם היציאה החוצה הבעיה המעסיקה
את הצוות להיכן מפליגים? ערפל המלי'
חמה אופף את האניה והניחושים עפים
סכל עבר. יודעי דבר האוהבים למתוח,
מספרים, שטר רקנאטי הוא איש עסקים
ממולח והוא לא מעונין שאניות, צימ'
ידעו איפה אין תור לתבואה ולכן הוא
מודיע לאניה ברנע תאחרון את נמל
היעד. כי פה יש תחרות מי שבא ראשון
יוצא ראשון. יותר נסיעות יותר רווחים.
לך תסביר לטירוני ים בעיות של צירטר
ועיניו מסחר של ממשלה.
אולם לאחר מספר ימים, המתח נפסק.
מפליגים ל, קורפוס קריסטרי" נופת הי'
נוצרי) ושוב הותיקים מפליגים על גבי
הזכרונות שמות כמו "God Father"
"Ship Ahoy" ועוד, נשמעים ברטה, וויס
מתדרך את הטירונים איפה ומה כדאי לק'
נות! בקיצור שם הנמל ונפלאותיו הפיח
רוח חיים באניה אשר נכנסה לשגרת עי'
בודה וטלטולים.
מתקרבים לגולף. האויר מתחמם והצוות
רוחץ להנאתו בבריכת השחיה המהודרת
של האניה. הבריכה מרהיבה בצבעיה הי'
חדשים והמרגינים, פרי עבודתו הנפלאה
של מאיר הנגר, כמציל נתמנה כמובן דן

הגדול, כשהוא במים אין אף אחד מעיו
להכנס, דן הגדול אינו יודע הכמות
ותקלת ממוטטע להפליא, דבר החוסך
לדן סימוט במשדוקות.
הנה יכשה באופק והפעם Hole in
the wall החור שבקיר (באהמה) יאכסות
מהדרות נראות ככל מקום, התבורה טי'
יודעים שהראשון טרץ על יאכסות כרי'
צים אותו הנה והנה. לאורך חופי פלורידה
כבר לא מתלהבים מהיאכסות, שם רק
טורקים את סיפונותן למצא מלכת מים
משתופת, בלי'.
הים חלק כראי וה, תל-אביב" חולפת
אצה לה לאורך פלורידה קיים סימון,
קיי ווסט, דרוי, טוריסונה ואנו מושבי בי'
מפרץ מססיקי, לה אביק אבל הנה הנה,
הגענו לקורפוס קריסטרי. מקום נפלא,
עיר המשתרעת על פני השטח, אין בה
בנינים גבוהים במיוחד, שהם סמלה של
ארה"ב. זוהי עיר גולף סיפוסית המהפסעת
היטב מאוירה מססיקמית.
לפני הכניסה עלה לאניה פילוט רענן
טקסני אמיתי שהוא טורק לו טיר עם
אמריקאי והנה טריקו נקטעה באלם!
ולעיניו התגלה דן הגדול הבחן מול
הפילוט שהוא סתמאה למה הפילוט כל
כך לבן ומבוהל, לאחר שהיטבת רוחו
של הפילוט עמד בגשר יודע ומתבונן לצי'
דדיו באם, הסד החתורי לא מתנגן מי'
שהוא בעבורו.
נכנסנו לרציף המתונח. במד עומדות
כחמש אניות, והמוסחים טענו: לפחות
שבע! טבעה מאנשי הצוות שאות להם
הפעם הראשונה בארצו של סם, לא הורי'
שו לרדת לחוף וגרשון חסר התיק
מוחה באוני מטטלת ארה"ב. בהביריו
שכיתת רעב בת שלושה ימים (זה מה
שגרם דרך אנב ל-Food Cost לרדת
בהפלגה 97). ובעודה טוירה לרציף המי'
שיכה טגרת העבודה, אלא שהפעם לי'
אחר יום עבודה יצא טולם בבגדי שבת,
מי לבלויים מי לקניות ומי סתם לשאוף
אויר חדש.
החובל הראשון הספיק להסתחף בי'
סיוט יאכסות סקומו ולהגיע למקום רא'
שון, אמנם בעתון המקומי נרשם שם בעל
היאכטה כמנצח אולם לפי לחיצות הידים
סקבל הלו והברכות על ססוף סוף הגיע
ראשון, החלטנו בכל זאת לזקוף את הי'
נצחון ע"ח א"מ, תל-אביב". אמריקה!
אמריקה! אבל הגענועים הביחה טוברים,
ואכן כאילו שמעו לרהטי ליבנו, והאניה

הבונבונים היפים של חיפה

אתה שואל אותי איך היתה חופשת החוף? שלא נדע מצרות. חודשיים על הים הייתי חושב על ז'ורז'ט, חולם על ז'ורז'ט. אל תניד לי שלא שמעת על ז'ורז'ט. שמעת? אתה רואה. מי לא שמע עליה. הצנת התפשטות שלה משכיבה את כל הגברים. חודשיים על הים לא הולכים ברגל. חודשיים אתה חולם על משהו. אחד חולם להיות בוסן, אחד חולם איך דופקים את הצ'וקימיט פעם אחת בעד כל הפעמים, אחד חולם על החברה שלו, אחד חולם על האמא שלו. אתה מבין, כל אחד עם האופי שלו, כל אחד עם החלומות שלו. אני הייתי חולם על ז'ורז'ט. הייתי חולם איך אני בא למועדון לראות אותה מתפשטת, איך היא מראה את הבונבונים הכי יפים של חיפה. רק נקשרנו לרציף בחיפה — טו! — אני רץ למועדון.

האמא של הראש שלי! איזה בונבונים לוטו היו לה! הכי יפים בכל המדינה. אנחנו כמו שאתה רואה אותנו ימאים, לא עובדים במשרד הרמות, וכבר ראינו קצת בונבונים בחיים שלנו. אז אם אני אומר לך הבונבונים הכי יפים של חיפה וגם הכי יפים של המדינה, תיקח את המלה שלי על גרנטייה. לפני איזה פחות משנתיים היתה מתפשטת בחיפה גברת קלאריסה, מה שקראו לה במודעות „הפצצה מארגנטינה“. היו לה בונבונים קלאסה, אין מה לדבר. אבל ז'ורז'ט היתה שמה אותה על הבונבון הצדדי שלה. בעינים שלי, איך שבא לי לבכות שאין לנו יותר ז'ורז'ט.

הבונבונים של ז'ורז'ט היו באמת משהו בחלום. עכשיו הלכו. דווקא תמיד היתה בורחת מהמוות. לפני שנה, שקיבלה סכין מהמסטול ההוא, הביאו אותה לבית החולים על הטיפות דם האחרונה. אחר כך הלכה לקפריסין לעשות סיבוב הופעות, נתפשה עליה המלחמה, התורכים חשבו שנפלה להם יווגיה, עוד רגע היו שוחטים אותה אלה. יצאה גם מזה. ומאיפה בא לה המוות בסוף? מהחלון הקטן של ה-

בכנס. שואל מתי יש הופעה של ז'ורז'ט. אומרים לי: ז'ורז'ט? תשכח ממנה. אני שואל איפה ז'ורז'ט? אומרים לי בבת גלים. מה עושה בבת גלים? אני שואל. תופשת מטר וחצי אומרים לי. מתי? אני שואל ולא מאמין. עליה הלום, אומרים לי. איך מתי? אני שואל. החלון הקטן של המטבח, אומרים לי. החלון הקטן, יהרי דינו, הרג אותה וככה הלכו הבונבונים הכי יפים של חיפה. הייתי שומע ולא מאמין. איך זה יכול להיות. הלא רק לפני חודשיים עוד הייתה עומדת מול העינים שלנו, מתפשטת עם המוסיקה, מדרדלת עם הבונבונים שלה

שמועות מתחזקות, עומדים יומיים. אולם שמועות להוד ומעשה לחוד. ה-26 הגיע והפלגה 97 נגמרה לא רשמית. האניה עגנה במימי הרוגעים של מפרץ חיפה כאשר ברור לצוות שהיא תשאר ביום העצמאות בארץ. אפילו האניה נראתה צוהלת ועליוה שלא לדבר על מלחיה.

נשלחת לטעינה ב-1 באפריל, יש כאלו שיחשבו שזוהי מתיחה, אבל זהו זה, ב-1 נכנסנו וב-3 יצאנו עמוסים בדורה. שוב פעם פילוט אונבורד, וסטרד בי פור אנד הפט „ולדרך ספן הים לפניך“ והפעם הביתה. העבודה רצה מהר יותר, כולם רוצים להגיע הביתה אם לא לחג השני של פסח, לפחות ליום העצמאות. לפני ההפלגה תדיע „רדיו גלי“ על נוסעות אמריקאיות וצעירות האמורות להתנדנד עמנו, ומיד עטו כולם על ה„ברוטים“ ל-מיניהם אשר מחירם הרקיע שחקים אולם כאשר ראו את זוג הנוסעים בגיל העמידה + יכולת לקנות ברוט בחצי מחיר. ההפלגה לארץ „לוקחת משום מה יותר זמן“ הכל הולך כאילו לאט, אולם ליל הסדר הכניס קצת חיים. השמחה היתה ספוגטית, אבל רק שהמנות היו מהפסח הקודם והיה צריך לקשור אותם כי הן זזו כל הזמן על השולחן (והמבין ביון). הסדר התחיל בחלוקת המתנות המפורסות של אליים ומיד עם חלוקת המתנות נשלפו מתשבי הכיס לחשב כמה מכס נצטרך לשלם עבור המתנות, מסכנים הגדולים, יצטרכו לשלם כ-60 ל"י לפי החישוב. טוענים שזה טוב, כי אז זוכי רים היטב את המתנה ומעריכים אותה יותר.

השולחנות היו עמוסים בכל טוב. ישראל הטבה לא חסך מאמצים. ובעזרת עוזרו שף העתיד וקנין הכין סדר קולי-נרי מאד. בישבנו ליד שולחן ערוך החלה קריאת ההגדה, ומול שיפת והראשון, זמרים מעולים. שמיר רק שמע את זמרי תם הצורמת ומיד אמר בתאבון. כמו ש' אמרתי היה זה סדר טעים מאד והיון זרם בשפע והשמחה אמיתית וספוגטית. הגענו לגיברלטר! אנו בבריכה. כבר כמעט בבית שבעו וזהו זה, ואז שוב פעם הניחושים כמה נעמוד?, „ערד“ גמ' צאת בארץ, „הריסיני“ בקנדה, „מצדה“ אינה עובדת, „עין גדי“ לפנינו, „עבדת“ מאחורינו, כלומר נכנסים ישר!! לא נשי אר ליום העצמאות!! ושוב פעם דבורים אני יורד, וכי. נכנסנו לבריכה לאחר יש קשה למדי המלווה בנשמים בלתי פוסים. קום. האניה חשה קירבתה לארץ, וכמו סוס המריח את אורוותו, דוהרת מהר יותר הביתה. הדר האלחוט מלא מפה לפה, גרשון ידיו עמוטות (הוא התאושש מסיבת הרעב וויס אמר שהוא אוכל מאז הכל כפול) טלפונים הביתה, והי-